

# EPK je brend koji traje puno duže od te jedne, 2020. godine

EPK je snažan alat za sveobuhvatnu promjenu identiteta i imidža gradova, i nesporna je činjenica da je puno više onih gradova koji su titulu iskoristili pozitivno, od onih koji su se kroz projekt doveli u probleme. Dobivanje tog naslova Rijeci bi prije svega donijelo mogućnost snažnog dodatnog razvojnog iskoraka

Kim CUCULIĆ

Rijeka je jedan od hrvatskih gradova koji je predao kandidaturu za Europsku prijestolnicu kulture 2020. Te godine, podsjetimo, jedan će hrvatski i jedan irski grad nositi titulu EPK-a, a uz Rijeku svoje su kandidature predali Dubrovnik, Đakovo, Osijek, Pula, Split, Varaždin, Zadar i Zagreb. Predstavnici gradova kandidata zasad su ukratko, ne otkrivajući previše detalja, predstavili okosnice kandidature svojih gradova. Tijekom svibnja očekuju se i usmene prezentacije timova koji su pripremali kandidature pojedinih gradova, a odluka o gradovima koji ulaze u uži izbor trebala bi biti objavljena u lipnju. Kandidature gradova evaluira 12 nezavisnih stručnjaka, članova povjerenstva, koje imenuje Europska komisija, a sastoji se od deset inozemnih i dva domaća člana.



ritetnih projekata Grada u nadolazećem razdoblju, presudan za dugoročni kulturni, turistički, gospodarski i cjelokupni razvoj ne samo Rijeke nego i Primorsko-goranske županije. Luka, voda, rad i različitosti osovine su koncepta i četiri osnovne programske teme kandidature Rijeke za EPK, duboko utkane u povijesni identitet grada, a ujedno ugrađene i u same temelje Europske unije: multikulturalnost, raznolikost, tolerantnost, otvorenost za dijalog i suradnju.

## Stroga procedura

Što sve sadrži riječka prijava i koji bi, ukratko, bio odgovor na pitanje zašto baš Rijeka zaslužuje titulu Europske prijestolnice kulture, pitamo pročelnika Odjela za kulturu Ivana Šarara:

– Riječka prijava, na sadržajnih 80 stranica teksta, što je maksimum prema propozicijama natječaja, odgovara na 50-ak pitanja podijeljenih u sedam tematskih poglavlja. Odgovori na ta pitanja su obavezni, stoga je sama prijavna, iako vrlo kreativno i kvalitetno oblikovana, rigorozno zadana forma. Titulu prijestolnice, prema propozicijama, zaslužuje onaj grad koji dokaže svoju organizacijsku, financijsku i infrastrukturnu sposobnost, grad koji je u projekt uključio i lokalnu umjetničku scenu i široku javnost. Onaj grad čiji program pokazuje snažnu europsku dimenziju na način da tematizira aktualnu društvenu i kulturnu problematiku EU, te

je oblikovan u suradnji sa što više EU partnera.

Nadalje, važan dio prijavnice je i povezanost same kandidature s našim dugoročnim strateškim dokumentima. S obzirom da je riječki proces kandidature ispoštovao sve te kriterije u protekle dvije godine, da su sve faze projekta prošle višestruke javne rasprave, da smo strateške dokumente donijeli znatno ranije od svih protukandidata, kao i da je program kandidature definiran putem javnog natječaja i uključio je čitavu umjetničku scenu Grada i Županije, vjerujemo da naša kandidatura posjeduje kvalitetu potrebnu za prolazak u drugi krug.

No, kao što znamo, zadnju će riječ imati nezavisni europski panel sastavljen od 10 stručnjaka, kojem će riječka kandidatura i usmeno biti prezentirana 27. svibnja u uredu Europske komisije u Zagrebu – kaže Šarar.

## Financije – samo načelno

Kad je riječ o financijskom aspektu kandidature, financijski dio u ovoj je fazi tajna, no pokušali smo doznati barem to iz kojih bi izvora bili financirani programi ukoliko Rijeka postane EPK.

– Financijski dio je ovog trenutka tajna samo zato što ukupan budžet vidljivo definira razinu naše ambicije. Stoga smatramo da u ovoj fazi natjecanja nije potrebno da naši protukandidati imaju tu informaciju – objašnjava Ivan Šarar. Uoči predaje dokumentacije u drugom krugu natjecanja, ukoliko se u njega plasiramo, financijski će dio biti predložen Gradskom vijeću, kako bismo jasno pokazali ozbiljnost naših namjera i dobili najviši mogući legitimitet kandidature.

Struktura financija programskog dijela u prijavnju



Kultura kao zamašnjak razvoja – panorama Rijeke

knjizi koju smo predali, prema izvorima financiranja, je sljedeća: od ukupnog iznosa operativnog (programskog) budžeta, 88,50 posto je iz javnog sektora, a 11,50 posto iz privatnog sektora, što uključuje sponzorstva, donacije, prodaju ulaznica i promotivnih artikala. Sredstva iz javnog sektora, prema izvoru

## SMISAO

Stotine i stotine ljudi koji su na ovaj ili onaj način sudjelovali u kandidaturi govore da ona ima smisla

financiranja raspoređena su na sljedeći način: Državni izvori – 43,50 posto; Gradski izvori – 26,10 posto; Županijski izvori – 13 posto; EU izvori – 13 posto; ostalo – 4,40 posto.

Možda se Riječani pitaju što bi dobivanje naslova EPK konkretno značilo za Rijeku – u kulturnom, ekonomskom i svakom drugom pogledu, na što pročelnik Šarar odgovara:

– Dobivanje naslova EPK Rijeci bi prije svega donijelo mogućnost snažnog dodatnog razvojnog iskoraka, s obzirom da titula donosi dugačak, petogodišnji razvojni ciklus koji počiva na činjenici da je grad nositelj najprestižnije moguće titule na području kulture unutar Europske unije. Takav bi razvojni ciklus svakako ostavio traga unutar čitavog kulturnog i

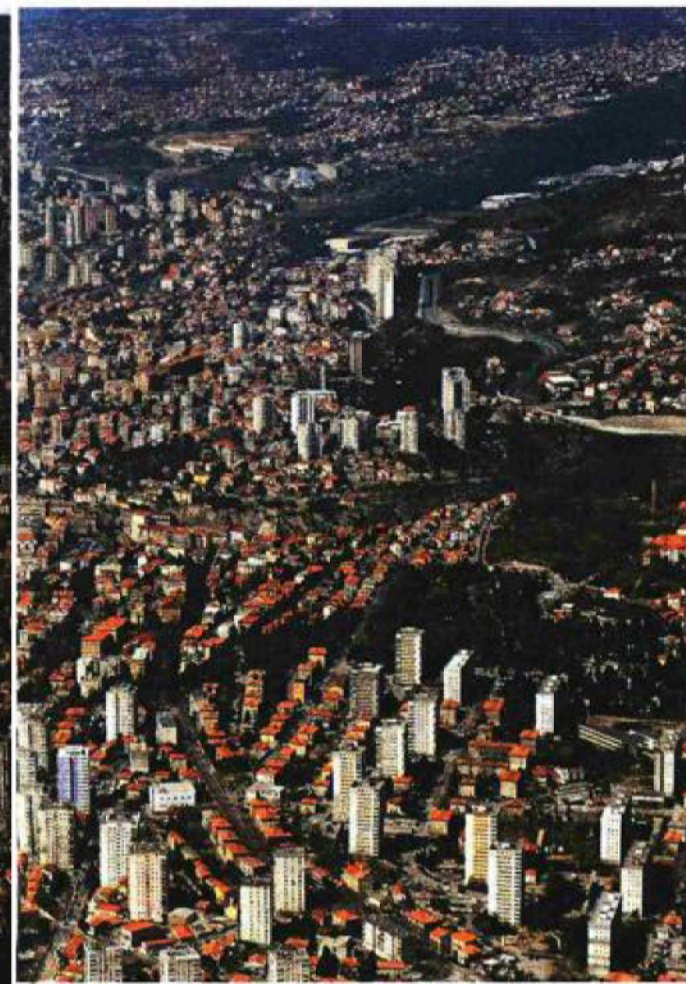
kreativnog sektora, unutar turističkog sektora čitave PGŽ, ali prije svega u svijesti svih građana Rijeke i regije.

## Opipljive kategorije

EPK je snažan alat za sveobuhvatnu promjenu identiteta i imidža gradova, i nesporna je činjenica da je puno više onih gradova koji su titulu iskoristili pozitivno od onih koji su se kroz projekt doveli u probleme. Naravno, svjesni smo i rizika koje titula može donijeti: Maribor nam je vrlo blizu i znamo kakvih je tamo poteškoća bilo, ali siguran sam da bi, u slučaju da titulu osvojimo, bili u poziciji da je kvalitetno realiziramo, bez nepotrebnih rizika.

Ponekad od EPK tituli razmišljam u vrlo banalnim, opipljivim kategorijama. Zamisljam ogroman EPK2020 billboard u proljeće 2016. godine na granici na Rupci ili Pasjaku, ili trajektnom pristaništu Valbiska, ili na krčkom aerodromu ili bilo gdje na prilazu našoj regiji. Zamisljam koliko je to snažna poruka za sve nas, za sve turiste koji to vide, za sve znatiželjne ljubitelje kulture koji će možda pomisliti: »Hej, ajmo vidjeti kakav je to grad, mora da je dobro ako su odabrani za Europsku prijestolnicu kulture!« EPK je brend koji traje puno duže od samo te jedne, 2020. godine.

Zamisljam te duge četiri godine i sav entuzijazam koji bi se u tom procesu generirao, a puno tog entuzijazma osjećam i sada. Isto tako je jasno i kako je neugodno u



## Miljenko Jergović o EPK

U kolumni »Može li grad bez knjižara biti prijestolnica kulture?« poznati književnik Miljenko Jergović u Jutarnjem listu iznosi mišljenje da su samo dva grada koji, eventualno, mogu, odigrati zadanu ulogu:

– Prvi je Zagreb, zato što je najveći, ima minimalnu infrastrukturu i nekakav kulturni potencijal s kojim bi se, barem donekle, mogao mjeriti s Linzom, Sibiuom ili Pečuhom, gradovima koji su, između ostalih, bili Europske prijestolnice kulture... Drugi ozbiljan grad je Rijeka, bez obzira na tradicionalan mačehinski odnos vlasti u tom gradu prema kulturi, bez obzira na to što u Rijeci nema europske živosti, nema izdavača, knjižara, galerija, kao ni većine onoga što je pretpostavka za ideju o europskoj kulturnoj prijestolnici.

Ali Rijeka je jedini veći grad u Hrvatskoj – uz Pulu, kada aterira iz svemira – koja množi i dijeli europske kulturne vrijednosti. One vrijednosti na koje su prije trideset godina mislili Melina Mercouri i Jack Lang.

Rijeka je, također uz prizemljenu Pulu, grad u kojem trajno postoje i drugi, ili barem svijest o tome da je drugih nekada bilo tu, grad u kojem živi višejezičnost, postoji povijesno sjećanje, ali i zametak kulture otpora i bunta. Ako kultura nećemo, ipak, služiti, onda će prije biti da služi tome da iritira, a ne da ukrašava. Rijeka je grad kojeg je moguće identificirati, grad na granici, na šavu, na spoju, u preljevanju i u živom unutrašnjem konfliktu identiteta. Svakako europski grad. Možda mu još samo kultura fali. Između Zagreba i Rijeke teško je izabrati. Zagreb ima europske kulturne gabarite, ali više nema europske poglede. Rijeka ima poglede.

ovoj, i bilo kojoj važnoj utakmici izgubiti. Ali sva ta strast koju je kandidatura pokrenula, strah od neuspjeha, ali i strah od mogućeg uspjeha, čini ovu kandidaturu dobrom, važnom i ispravnom. Sve te stotine i stotine ljudi koje su na ovaj ili onaj način sudjelovale u kandidaturi govore da ona ima smisla. Stoga još jednom zahvaljujem svim pojedincima, udrugama, ljudima iz ustanova, građanima koji su na javnim raspravama ili u online ko-

munikaciji sudjelovali u sadašnjem procesu kandidiranja.

Pokazalo se da svi oni, bez obzira što se na dnevnoj razini susrećemo sa brojnim problemima, imaju ogromnu energiju, volju i dobre ideje koje smo pretočili u programski dio riječke kandidature. Zato vjerujem da je sama kandidatura, čak i ako ne dobijemo titulu EPK, već učinila naš grad i našu regiju boljim mjestom za rad i život.



Sama kandidatura, čak i ako ne dobijemo titulu EPK, već je učinila Rijeku boljim mjestom za rad i život – Ivan Šarar